

بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان کارشناسی رشته ترویج و آموزش کشاورزی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر

Rate of interest in the field of agricultural extension and education to more students pursuing higher education

مصطفی هاشم‌نیا*^۱، مسلم سواری^۲، صمد ساکی^۳

۱ و ۲ دانشجویان کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشگاه تهران

۳ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی

^{1 1} E-mail: m.hashemnia@ut.ac.ir

*نویسنده مسئول

چکیده

مهم ترین شرط در تمرکز حواس علاقه است. در واقع علاقه بیشتر، سبب تمرکز بیشتر، مرور ذهنی بیشتر، به خاطر سپاری بهتر و یادآوری سریعتر می شود. همچنین عدم علاقه، باعث کاهش تمرکز و حافظه و به تبع آن کاهش یادگیری و موفقیت تحصیلی می شود. از این رو، میزان موفقیت دانشجویان در مقاطع تحصیلی بالاتر، یکی از حساس ترین محورهای فعالیت برنامه ریزان آموزشی را تشکیل می دهد. هدف کلی این پژوهش، بررسی میزان علاقه مندی دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران بودند که تعداد کل آنها ۱۰۷ نفر بود. از این افراد تعداد ۴۸ نفر با استفاده از جدول نمونه گیری کرجسی و مورگان به عنوان نمونه برای بررسی انتخاب شدند. روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با انتساب متناسب بود. ابزار اصلی تحقیق، پرسشنامه ای بود که روایی آن توسط پانل متخصصان و پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ تایید شد ($\alpha > 0.7$). تجزیه و تحلیل داده ها به وسیله نرم افزار SPSS_{win18} انجام شد. نتایج نشان دادند که اکثر دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران از علاقه مندی کم و متوسطی نسبت به ادامه تحصیل در رشته تحصیلی خود برخوردارند. علاوه بر این، نتایج تحلیل همبستگی نشان داد بین میزان علاقه مندی دانشجویان نسبت به ادامه تحصیل و نگرش آنان نسبت به رشته تحصیلی خود رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. نتایج تحلیل عاملی راهکارهای بهبود علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل را در سه عامل ۱- راهکارهای حمایتی، ۲- راهکارهای آموزشی و ۳- راهکارهای تشویقی و ترغیبی طبقه بندی کرد.

کلمات کلیدی: ترویج و آموزش کشاورزی، دانشجویان ترویج، ادامه تحصیل، علاقه به تحصیل، نگرش

Rate of interest in the field of agricultural extension and education to more students pursuing higher education

Abstract

The main requirement is an interest in mindfulness. The more interest, the more focus, more mental review, due to outsourcing will be faster and remember better. The lack of interest, decreased concentration and memory and learning and academic success is consequently reduced. Hence, the success rate of students in higher education, one of the most sensitive topics of educational planners will work. The overall objective of this study was to evaluate the interest in agricultural extension and education to more students were pursuing higher education. A survey of all students in Agriculture, College of Agriculture and Natural Resources, Tehran University was their total number was 107. Of these 48 cases using the sample table Krjssy and Morgan were selected as examples. Stratified random sampling was proportionate. The main tool of research, a questionnaire was its validity by a panel of experts and its reliability was confirmed by Cronbach's alpha coefficient ($\alpha > 0.7$). Data analysis was performed by SPSS_{win18} software. Results showed that most students of Tehran University of Agriculture, low-and moderate interest to study in their field have. Furthermore, correlation analysis showed that the rate of interest to students and their attitude towards their field of study and there was a significant positive relationship. Factor analysis solutions to improve the vital interest of

students to study in three factors: 1 - Supportive Solutions, 2 - and 3 training solutions - solutions that encourage classification.

Keywords: agricultural extension and education, promote student, study, interest in education, attitudes

مقدمه:

امروزه در جامعه های مترقی تحصیل و یادگیری از پایه های ترین فعالیت های زندگی به شمار می رود و هر فردی باید ساعت هایی از روز را به امر دانش اندوزی اختصاص دهد. چرا که بقا و دوام هر جامعه ای منوط به کسب اطلاعات و به کارگیری آن در زندگی می باشد. این در حالی است که از ابتدایی ترین لوازم و ضرورت های یادگیری و کسب موفقیت، علاقه و رغبت به آموزش است.

عامل های بسیاری در موفقیت و پیشرفت تحصیلی کودکان و نوجوانان سهیم هستند که برخی از آنها مانند هوش، توانایی و یادگیری قبلی، شناختی هستند و برخی دیگر مانند محیط خانوادگی و جایگاه اجتماعی اقتصادی، غیر شناختی اند (براون و کراسی، ۱۹۹۷). موفقیت تحصیلی از مسائل مهم آموزشی و روانشناسی است که رابطه تنگاتنگی با انگیزه دارد. داشتن انگیزه و علاقه به تحصیل و مدرسه از دلایل اصلی موفقیت تحصیلی به شمار می آید. علاقه را می توان مرکب از کنجکاوی و انگیزش که در واقع نیروی محرک و موثر در انجام کار است دانست، به عبارت دیگر علاقه نوعی انگیزه بالفعل است که موجب رجحان بر دیگری در حین تصمیم گیری می شود (ارفعی، اکبری و علوی مجد، ۱۳۸۷). علاوه بر سطوح پردازش و توجه، علاقه عامل دیگری است که در آموزش و یادگیری تاثیر دارد. علاقه که پیامدهای عاطفی خوشایندی به دنبال دارد، به طور معمول مربوط به هدف های غیررقابتی فرآیند یادگیری است (سانسون و اسمیت، ۲۰۰۰، به نقل از چن و انیس، ۲۰۰۴). کراپ و همکاران (۱۹۹۲، به نقل از چن و انیس، ۲۰۰۴) بین علاقه شخصی و علاقه موقعیتی جدای (تفکیک) قائل شده اند. علاقه شخصی، به تمایل روان شناختی به ترجیح دادن یک فعالیت یا عمل اطلاق می شود و علاقه موقعیتی به عنوان اثر جذابیت ویژگی یک فعالیت برای فرد تعریف شده است. هر دو نوع علاقه

روی هم تاثیر دارند و بنابراین به صورت ترکیب شخص- موقعیت در نظر گرفته می‌شوند. همچنین علایق دارای محتوای خاص و اجزای شناختی و عاطفی هستند (چن و انیس، ۲۰۰۴)، علاقه به موضوع در کلاس درس تعیین می‌کند که دانش‌آموزان و دانشجویان چگونه مطالب درسی را پردازش کنند. بدیهی است که چگونگی پردازش مطالب مورد علاقه با پردازش مطالبی که بدان علاقه ندارند، متفاوت است (هیدی، ۱۹۹۰، به نقل از مهدویان و کرمی‌نوری، ۱۳۸۵). علاقه‌مند ساختن و برانگیزاندن دانش‌آموزان به فعالیت‌های تحصیلی از جمله بررسی و پژوهش مستلزم شناخت دست‌مبانی نظری حوزه‌انگیزش و به‌کارگیری شیوه‌نامه و کاربردهای عملی نظریه‌های گوناگون انگیزشی است. به یقین می‌توان گفت که علاقه مهم‌ترین شرط در ایجاد تمرکز حواس است. در بسیاری از تحقیق‌های خارجی علاقه به عنوان مهم‌ترین اصل پایهی در پذیرش و به‌کارگیری شناخته شده است (مدلین، ۲۰۰۱؛ تورنبال و لورنس، ۲۰۰۲؛ بنت و بنت، ۲۰۰۳؛ ما، اندرسون و استریت، ۲۰۰۵؛ آلبرینی، ۲۰۰۶؛ تندپور، کییر، براک، و والک، ۲۰۰۸).

هال و هارد با تکیه بر کار فولر در سال ۱۹۸۷ مدل پذیرش مبتنی بر علاقه را توسعه دادند. از نظر آنان در این مدل علاقه برای حرکت رشد را نشان می‌دهد. این الگو از سه بعد مهم؛ مراحل علاقه‌مندی، سطوح کاربرد و شکل‌گیری نوآوری تشکیل شده است. مراحل علاقه‌مندی به توضیح چگونگی درک افراد از نوآوری و احساس آنان در مورد آن می‌پردازد (هال و هارد، ۱۹۸۷). هر چه علاقه شما به یک موضوع بیشتر باشد، تمرکز فکر شما بر آن بیشتر می‌شود. در واقع تا علاقه نباشد، تمرکز نیست و تا تمرکز نباشد، حافظه نیست و تا حافظه نباشد، یادگیری و موفقیت تحصیلی نیست. پس می‌بینید که پایه همه موفقیت‌های تحصیلی و همین‌طور شغلی و موفقیت‌های دیگر علاقه است. علاقه، علاقه = موفقیت، موفقیت، موفقیت. آنجا که شما علاقه دارید، به طور قطع موفقیت و پیشرفت دارید. شاید مهم‌ترین راه ایجاد علاقه، دستیابی به داده‌های اولیه درباره موضوع مورد نظر باشد. هرچه اطلاعات اولیه شما و دانسته‌های ابتدایی شما در زمینه موضوع بیشتر باشد، خود به خود کشش بیشتری برای فراگیری آن خواهید داشت و در نتیجه تمرکز بهتری در آن به دست خواهید آورد. این همان ارتباط علاقه و میل به

فراگیری است. هرچه می‌توانید اطلاعات اولیه، سطحی و ابتدایی خود را افزایش دهید، چه این اطلاعات در راستای موضوع باشند چه نباشند. برای مثال پیش از این که فرمول‌های پیچیده اصطکاک را در فیزیک بررسی کنید، به کسب اطلاعات اولیه و ابتدایی در مورد اصطکاک بپردازید. اگرچه این مطالب پیش پا افتاده، سطحی و بی‌ارتباط با آن فرمول‌های پیچیده به نظر می‌رسند، شوق و شور و میل به فراگیری و در نتیجه تمرکز حواس شما را افزایش خواهند داد. اطلاعات اولیه مهم ترین قانون علاقمندی است. نقش اطلاعات اولیه بسیار مهم است. امروزه از این روش برای علاقمند کردن افراد به موضوع های خاص استفاده می کنند. در بررسی با عنوان نگرش دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد نسبت به روان پزشکی و گرایش آنان برای ادامه تحصیل در این رشته، نتایج بیانگر آن بود که هر چند شکل گیری نگرش دانشجویان دختر و پسر نسبت به روان پزشکی تا حدودی تابع جنسیت افراد بود، ولی ملاحظات اجتماعی، فرهنگی و گروهی نقش مهم تری داشت و در عمل، جنسیت نقش کارسازي نداشت. مشاهده‌های ما در این بررسی این چنین القا می کند که در گزینش داوطلبان رشته ی روان پزشکی ضمن توجه به ملاحظه‌های جنسیتی، نگرش و انگیزه های افراد داوطلب را مد نظر قرار بگیرند (قاسمی تودشکچوئی، ۱۳۹۰). تربیت دانش آموزانی با بررسی، جستجوگر و پژوهشگر در وهله نخست همانند هر رفتار دیگر مستلزم ایجاد علاقه و انگیزه در آنان است.

میردامادی و همکاران (۱۳۸۷ و ۱۳۸۹) در بررسی خود باعنوان "بررسی میزان آگاهی و علاقه دانش آموزان دوره متوسطه شهر تهران از حفاظت محیط زیست" به این نتیجه رسیدند که بین متغیرهای مستقل سن، تحصیلات والدین، استفاده از برنامه‌های رادیویی، بررسی کتاب‌های زیست‌محیطی و بررسی مقاله های زیست‌محیطی با متغیر وابسته میزان علاقه و آگاهی دانش آموزان نسبت به محیط زیست رابطه معنی داری وجود دارد.

کرمی پور (۱۳۸۷) در تحقیق خود با عنوان "ارائه چارچوب نظری در خصوص چگونگی آموزش محیط زیست در نظام آموزش و پرورش کشور" به این نتایج دست یافت: بین آگاهی دانش آموزان و تغییر نگرش آنها رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

جوکار و میردامادی در بررسی خود با عنوان "دیدگاه دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهرستان شیراز نسبت به حفاظت از محیط زیست" نشان دادند که بین متغیرهای میزان آگاهی، علاقه و نگرش به مسائل زیست‌محیطی با متغیر دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به حفاظت از محیط زیست رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد (اسمعیلی و میردامادی، ۱۳۸۹).

Chun و Julia (۲۰۰۱) در تحقیقی تاثیر انگیزه، سبک‌های یادگیری و نگرش دانشجویان کشاورزی را بر موفقیت درسی دانشجویان مورد بررسی قرار دادند و نتیجه گرفتند که از بین عامل‌های مورد بررسی تنها متغیر اثرگذار بر موفقیت درسی در آموزش از راه دور، انگیزه دانشجویان است.

حجازی و امیدی نجف‌آبادی (۱۳۸۵)، در بررسی خود نتیجه گرفتند که انگیزه یکی از مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر موفقیت تحصیلی در رشته‌های کشاورزی است. نبوی و عسکریان (۱۳۸۳)، نیز در بررسی خود بر روی دانشجویان پزشکی به این نتیجه رسیدند که انگیزه و علاقه نسبت به درس و رشته تحصیلی تاثیر معنی‌داری بر یادگیری دانشجویان دارد (اسکندری و صالحی، ۱۳۸۷).

با این اوصاف هدف کلی این پژوهش بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان کارشناسی رشته ترویج و آموزش کشاورزی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر می‌باشد برای دستیابی به آن هدف‌های اختصاصی زیر دنبال می‌شود.

- ۱- بررسی ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای دانشجویان مورد بررسی؛
- ۲- بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر؛
- ۳- بررسی راهکارهای افزایش علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل؛
- ۴- تحلیل روابط بین میزان علاقه‌مندی و متغیرهای مورد بررسی؛

مواد و روش‌ها

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی، از نظر امکان کنترل متغیرها غیرآزمایشی، از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها میدانی به شمار می‌رود. با توجه به محدوده زمانی، این تحقیق تک مقطعی بوده و داده‌ها و اطلاعات در یک مقطع زمانی (اردیبهشت ۹۱) گردآوری شده‌اند. جامعه آماری تحقیق شامل همه‌ی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران بود (N=107). با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران ۲۵ نفر از آنان به عنوان نمونه گزینش شدند که برای افزایش اعتبار یافته‌ها ۵۵ پرسشنامه با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (مقطع تحصیلی) با انتساب متناسب توزیع شد. که در نهایت ۴۸ پرسشنامه به صورت کامل تکمیل شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار اصلی تحقیق، پرسشنامه‌ای محقق ساخته و از پیش آزمون شده بود. پرسشنامه یادشده شامل سه قسمت بود که قسمت اول: ۸ گویه مربوط به ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی، قسمت دوم آن شامل ۱۷ گویه برای سنجش میزان علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بود و قسمت سوم پرسشنامه ۲۰ گویه برای سنجش راهکارهای افزایش علاقه‌مندی در میان دانشجویان مورد بررسی گزینش شدند. برای تعیین روایی پرسشنامه از گروه داوری متخصصان که شامل متخصصان رشته‌های کشاورزی مدیریت و توسعه کشاورزی دانشگاه تهران بودند، استفاده شد و برپایه نظرها و پیشنهادهای آنان اصلاح‌های لازم در پرسشنامه به عمل آمد. به‌منظور برآورد پایایی پرسشنامه از آزمون ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آلفا برای قسمت علاقه‌مندی ۰/۹۷ و برای قسمت راهکارهای بهبود نگرش ۰/۹۲ بود با توجه با این که ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای هر یک از قسمت‌های پرسشنامه بالاتر از ۰/۷ است، بنابراین، پرسشنامه پایایی خوبی برای انجام تحقیق داشت. به منظور طبقه‌بندی دانشجویان مورد بررسی بر پایه میزان علاقه آنان نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر، از تفاوت انحراف معیار از میانگین یا معیار (ISDM) به صورت زیر استفاده شد (Gangadharappa et al., 2007):

$$A < \text{mean} - \frac{1}{2} Sd \quad \text{نامساعد}$$

$$\text{mean} - \frac{1}{2} Sd < B < \text{mean} + \frac{1}{2} Sd \quad \text{خنثی}$$

$$C > \text{mean} + \frac{1}{2} \text{Sd} \text{ :مساعد}$$

لازم به یاد آوری است که در فرمول بالا، mean میانگین و Sd انحراف معیار از میانگین می‌باشد. به منظور تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ استفاده شد. بدین منظور در بخش آمار توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار در بخش آمار استنباطی از مقایسه ضریب همبستگی، مقایسه میانگین‌ها و تحلیل عاملی استفاده شد.

نتایج و بحث

- بررسی ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای دانشجویان مورد بررسی؛

در بررسی ویژگی‌های فردی دانشجویان مورد بررسی نتایج تحقیق نشان داد که میانگین سنی آنان ۲۱/۸۶ سال با انحراف معیار ۱/۴۷ بود به طوری که دانشجویان مورد بررسی در رده سنی بین ۲۰ تا ۲۷ سال بودند. میانگین درآمد ماهیانه خانوار آنان ۱/۳۲۵/۰۰۰ هزار ریال با انحراف معیار ۱۵۷۷۲/۸۴ هزار ریال بود. سایر نتایج ویژگی‌های افراد مورد بررسی به صورت کامل در جدول زیر آمده است.

جدول ۱- ویژگی‌های فردی دانشجویان مورد بررسی:

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد معتبر	نما
- جنسیت	مرد	۲۳	۴۷/۹	
	زن	۲۵	۵۲/۱	*
- محل تولد	روستا	۵	۱۰/۴	
	شهر	۴۱	۸۵/۴	*
	بدون پاسخ	۲	۴/۲	
- تقاضای وام	بله	۱۲	۲۵/۰	
	خیر	۳۵	۷۲/۹	*
	بدون پاسخ	۱	۲/۱	
- سال ورودی	سال اول	۱۰	۲۰/۸	
	سال دوم	۱۱	۲۲/۹	
	سال سوم	۱۲	۳۱/۳	
	سال چهارم	۱۵	۳۱/۳	*
- تحصیلات پدر	بی‌سواد	۱	۲/۱	
	ابتدایی	۱	۲/۱	
	راهنمایی	۴	۸/۳	

	۳۵/۴	۱۷	دیپلم	
*	۲۷/۱	۱۳	بالتر از دیپلم	
	۲۵/۰	۱۲	بدون پاسخ	
<hr/>				
	۲/۱	۱	بی سواد	- تحصیلات مادر
	۶/۳	۳	ابتدایی	
	۶/۳	۳	راهنمایی	
*	۵۰/۰	۲۴	دیپلم	
	۱۲/۵	۶	بالتر از دیپلم	
	۲۲/۹	۱۱	بدون پاسخ	

بررسی میزان علاقه دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل

به منظور گروه بندی علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر همان طوری که در روش تحقیق بیان شد از معیار (ISDM) استفاده شد. نتایج این بخش در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول ۲- گروه بندی علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل

سطوح علاقه مندی	فروانی	درصد	درصد جمعی
- کم	۱۴	۲۹/۲	۲۹/۲
- متوسط	۱۷	۳۵/۴	۶۴/۶
- زیاد	۱۷	۳۵/۴	۱۰۰

میانگین: ۶۱/۰۴ کمینه: ۲۱ بیشینه: ۱۰۳ انحراف معیار: ۱۹/۸۷

بر پایه یافته های ارائه شده در جدول شماره ۲ دیده می شود که تنها ۱۷ نفر (۳۵/۴ درصد) از دانشجویان مورد بررسی از علاقه زیادی به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر دارند این در حالی است که ۱۷ نفر (۳۵/۴ درصد) از آنان علاقه مندی متوسط و ۱۴ نفر (۲۹/۲ درصد) علاقه مندی پایینی به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر دارند بر این پایه، می توان اظهار کرد که بیشتر دانشجویان رشته های ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران علاقه زیادی به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر ندارند، چرا که میزان علاقه مندی ۳۱ نفر (۶۴/۶ درصد) از آنان نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر متوسط و پایین است.

- تحلیل راهکارهای بهبود علاقه در دانشجویان مورد بررسی

به منظور اولویت بندی راهکارهای افزایش علاقه در دانشجویان مورد بررسی به منظور ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر از ضریب تغییرات استفاده شد. نتایج این بخش در جدول شماره ۳ آمده است. بر پایه نتایج جدول ۳ می توان گفت که از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی مهم ترین راهکار افزایش علاقه مندی در بین دانشجویان مورد بررسی «مرتبط نمودن محتوای درسی با نیاز جامعه» و «پشتیبانی محافل سیاسی وقانون گذاری کشور از دانش آموخته گان کشاورزی» است در حالی که موارد «بهبود امنیت شغلی در بخش ترویج و آموزش کشاورزی» و «بهبود نگرش آحاد جامعه نسبت به جایگاه ترویج و آموزش کشاورزی» اهمیت بالایی برای بهبود علاقه ندارند.

جدول ۳- اولویت بندی راهکارهای افزایش علاقه در میان دانشجویان مورد بررسی

اولویت	CV	SD	Mean	گویه ها
۱	۳۹/۸	۱/۵۲	۳/۵۴	- مرتبط نمودن محتوای درسی با نیاز جامعه
۲	۴۱/۴	۱/۴۰	۳/۳۸	- پشتیبانی نهادهای سیاسی وقانون گذاری کشور از دانش آموخته گان کشاورزی
۳	۴۲/۸	۱/۴۱	۳/۲۹	- افزایش صلاحیت های حرفه ای دانشجویان این رشته با دوره های آموزشی
۴	۴۴/۰	۱/۲۳	۲/۷۹	- معرفی چهره های شاخص شغلی در بخش های مرتبط با ترویج کشاورزی
۵	۴۴/۲	۱/۴۲	۳/۲۱	- بهره بردن از استادان کارآموزده و نوآور در تدریس رشته های ترویج و آموزش کشاورزی
۶	۴۴/۴	۱/۴۷	۳/۳۱	- برقراری ارتباط بین دانشگاه ها با بخش صنعت
۶	۴۴/۴	۱/۳۹	۳/۱۳	- آگاه نمودن دانشجویان این رشته با فرصت های شغلی
۷	۴۴/۸	۱/۴۴	۳/۲۱	- معرفی قابلیت های شغلی در بخش ترویج کشاورزی
۸	۴۵/۴	۱/۴۱	۳/۱۰	- آسان سازی خدمات رسانی به کارآفرینان بخش ترویج کشاورزی
۹	۴۵/۵	۱/۴۷	۳/۲۳	- جدا نمودن حیطه های کاری بخش ترویج کشاورزی
۱۰	۴۵/۶	۱/۵۲	۳/۳۳	- رفع مانع های اشتغال دانش آموخته گان بخش کشاورزی
۱۱	۴۵/۹	۱/۵۱	۳/۰۸	- افزایش اعتماد به نفس در دانشجویان با برگزاری دوره های آموزشی
۱۲	۴۷/۶	۱/۴۹	۳/۱۳	- گسترش حیطه های شغلی ترویج و آموزش کشاورزی
۱۳	۴۷/۷	۱/۶۰	۳/۳۵	- دگرگونی در برنامه های درسی رشته ترویج و آموزش کشاورزی
۱۴	۴۸/۰	۱/۴۷	۳/۰۶	- تشویق دانشجویان به ایجاد کارهای گروهی
۱۵	۴۸/۹	۱۱/۵۷	۳/۲۱	- افزایش پشتیبانی اعتباری دولت از دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی

۱۶	۴۹/۸	۱/۶۳	۳/۲۷	- افزایش دروس کاربردی و عملی
۱۷	۵۰/۴	۱/۶۶	۳/۲۹	- پشتیبانی های همه جانبه دولت و نهادهای مرتبط از دانشجویان ترویج
۱۸	۵۱/۹	۱/۵۷	۳/۰۲	- بهبود نگرش آحاد جامعه نسبت به جایگاه ترویج و آموزش کشاورزی
۱۹	۵۲/۵	۱/۶۲	۳/۰۸	- بهبود امنیت شغلی در بخش ترویج و آموزش کشاورزی
* مقیاس: ۱- خیلی کم، ۲- کم، ۳- متوسط، ۴- زیاد، ۵- خیلی زیاد				

به منظور تحلیل راهکارهای بهبود علاقه در دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران از تحلیل عاملی استفاده شد. برای تعیین مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی از ضریب KMO و آزمون بارتلت استفاده شد. مقدار KMO برابر ۰/۸۸۹ و مقدار آزمون بارتلت برابر ۹۵۳/۵۹۳ ($p=0.000$) بود که در سطح یک درصد معنی‌دار شد و در نتیجه نشان دادند که داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. در این تحلیل ۳ عامل با مقادیر ویژه بالاتر از ۱ استخراج شد، که ۷۶/۱۱۹ درصد از واریانس کل عامل‌ها را تبیین می‌کردند و ۲۳/۸۸۱ درصد باقی‌مانده مربوط به عامل‌هایی بود که در تحلیل شناسایی نشده بودند. با توجه به مقدار ویژه در جدول ۴ عامل ۱ با مقدار ویژه (۶/۳۹۰) با واریانس ۳۱/۹۸۴ بیشترین سهم را در تبیین واریانس کل عامل‌ها دارد.

جدول شماره ۴- شمار عامل‌های اخراجی و سهم هریک از آنها

شماره عامل	مقداره ویژه	درصد واریانس	مقدار تجمعی
۱	۶/۳۹۰	۳۱/۹۴۸	۳۱/۹۴۸
۲	۵/۲۱۸	۲۶/۰۸۹	۵۸/۰۳۶
۳	۳/۶۳۲	۱۸/۱۶۲	۷۶/۱۹۹

به‌منظور جداسازی عامل‌ها به صورت روشن‌تر از چرخش عاملی واریماکس استفاده شده است که بار عاملی هر متغیر پس از چرخش عاملی در جدول ۵ آمده است. پس از بررسی گویه‌های (متغیرها) مربوط به هر عامل و بار عاملی آنها عوامل به این ترتیب

نام‌گذاری شدند ۱- راهکارهای حمایتی ۲- راهکارهای آموزشی ۳- راهکارهای تشویقی و ترغیبی

جدول ۵- تحلیل راهکارهای بهبود علاقه در دانشجویان مورد بررسی به ادامه تحصیل

عامل	گویه‌ها	بارعاملی	
*پشتیبانی	- پشتیبانی همه جانبه دولت و نهادهای مرتبط از دانشجویان ترویج	۰/۸۲۸	
	- پشتیبانی محافل سیاسی وقانون گذاری کشور از دانش‌آموخته‌گان کشاورزی	۰/۶۲۲	
	- آسان سازی خدمات رسانی به کارآفرینان بخش ترویج کشاورزی	۰/۷۶۰	
	- بهبود امنیت شغلی در بخش ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۷۳۳	
	- افزایش و پشتیبانی اعتباری دولت از دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۶۰۰	
	- رفع مانع های اشتغال دانش‌آموخته‌گان بخش کشاورزی	۰/۷۵۵	
	- جدا نمودن حیطه‌های کاری بخش ترویج کشاورزی	۰/۶۲۳	
	- گسترش حیطه‌های شغلی ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۵۲۸	
*آموزشی	- افزایش دروس کاربردی و عملی	۰/۵۱۰	
	- دگرگونی در برنامه‌های درسی رشته ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۶۵۶	
	- آگاه نمودن دانشجویان این رشته با فرصت‌های شغلی	۰/۷۵۷	
	- مرتبط نمودن محتوای درسی با نیاز جامعه	۰/۶۲۹	
	- برقراری ارتباط بین دانشگاه‌ها با بخش صنعت	۰/۵۵۰	
	- بهره‌بردن از استادان کار آموزه و نوآور در تدریس رشته‌های ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۵۹۰	
	- افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای دانشجویان این رشته با دوره‌های آموزشی	۰/۸۵۶	
*تشویقی- ترغیبی	- بهبود نگرش آحاد جامعه نسبت به جایگاه ترویج و آموزش کشاورزی	۰/۸۵۶	
	- تشویق دانشجویان به ایجاد کارهای گروهی	۰/۵۸۲	
	- افزایش اعتماد به نفس در دانشجویان از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی	۰/۵۹۰	
	- معرفی قابلیت‌های شغلی در بخش ترویج کشاورزی	۰/۶۰۹	
	- معرفی چهره‌های شاخص شغلی در بخش‌های مرتبط با ترویج کشاورزی	۰/۵۰۸	

- تحلیل روابط بین میزان علاقه به ادامه تحصیل با دیگر متغیرهای تحقیق

به منظور بررسی روابط بین متغیرهای مستقل تحقیق (شامل داده‌های فاصله‌ای و ترتیبی) با متغیر وابسته (علاقه‌مندی به ادامه تحصیل) از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شد. نتایج این بخش در جدول شماره ۶ آورده شده است.

جدول ۶- تحلیل روابط بین متغیرهای تحقیق با متغیر وابسته (علاقه مندی)

علاقه مندی		متغیر
Sig	r	
۰/۳۸۹	-۰/۱۳۶	- سن
۰/۰۰۰	۰/۳۶۹**	- درآمد
۰/۰۰۰	۰/۵۳۵**	- راهکارهای بهبود علاقه
۰/۰۶	-۰/۲۶۷	- سال ورودی
۰/۴۵۷	۰/۱۲۸	- تحصیلات پدر
۰/۴۵۹	-۰/۱۲۵	- تحصیلات مادر

با توجه به نتایج جدول شماره ۶ دیده می شود که بین میزان علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بر پایه متغیرهای سن، سال ورودی، تحصیلات پدر و سطح تحصیلات مادر روابط معنی داری از نظر آماری وجود ندارد. در حالی که بین میزان علاقه مندی آنان بر پایه متغیر درآمد و راهکارهای بهبود علاقه رابطه مثبت و معنی داری در سطح یک درصد وجود دارد.

به منظور مقایسه بین میزان علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بر پایه متغیرهای محل تولد، جنسیت و تقاضای وام از آزمون من ویتنی استفاده شد. نتایج این بخش در جدول شماره ۷ آمده است

جدول ۷- مقایسه علاقه مندی دانشجویان مورد بررسی بر پایه متغیرهای محل تولد، جنسیت و تقاضای وام دریافتی

Sig	Z	U	میانگین رتبه‌ای	تعداد	طبقات	متغیر مستقل	متغیر وابسته
۰/۴۹۲	-۷۲۴	۸۲/۰	۲۷/۶۰	۵	روستا	محل تولد	رضایت مندی
			۲۳/۰۰	۴۱	شهر		
۰/۵۵۰	-۰/۵۹۷	۲۴۷/۰	۲۵/۲۷	۲۲	مذکر	جنسیت	رضایت مندی
			۲۲/۸۸	۲۵	مونث		
۰/۶۶۰	-۰/۴۴۰	۱۹۲/۰	۲۲/۵۰	۱۲	بله	تقاضای وام دریافتی	رضایت مندی
			۲۴/۵۱	۳۵	خیر		

نتایج جدول شماره ۷ بیانگر آن است که اختلاف معنی‌داری بین علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بر پایه متغیرهای محل تولد، جنسیت و تقاضای وام دریافتی اختلاف معنی‌داری وجود ندارد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

بررسی میزان انگیزه و علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی خود همواره بخشی از دغدغه‌های اجتماعی را در بر می‌گیرد. در جامعه ما نیز این امر به خوبی مشخص است به زمینه که اوج هرم سنی و رشد جمعیت در طی سالهای ۶۴ تا ۶۶ هم اکنون مشغول به تحصیل هستند چه به هنگام گزینش رشته مورد نظر خود در هنگام ورود به دانشگاه و چه در هنگام تدریس خود در رشته‌های پذیرفته شده و نیز پس از پایان تحصیل همواره این نگرانی وجود داشته است که چقدر و چه میزان می‌توان از تخصص این افراد استفاده کرد.

افرادی که اگر با فراهم بودن شرایط لازم با آگاهی و از روی علاقه به تحصیل پردازند به طور قطع جامعه‌ای پویا و خود کفا را پدید خواهند آورد که در آن خوشبختی و رضایت مندی را می‌توان در زندگی افراد جستجو کرد.

بنابراین مسئله مورد توجه این تحقیق به لحاظ اهمیت در تحقیقات بسیار دیگر نیز مورد بحث قرار گرفته‌اند اگر چه همیشه به ذکر مصیبت همانند بوده‌اند اما دست کم در حد گزارش توانسته‌اند اطلاعات در خوری را به خوانندگان خود منتقل کنند، همه تلاش این تحقیق و تحقیقات گذشته در درجه اول دادن آگاهی و خبر از باطن افراد از گزینش خود است و در درجه های بعدی به دنبال آن هستند تا راه حل های موجود را بیابند و آن ها را به کاربندند تا فکری به حال جامعه جوان و البته هدف گم کرده و سر درگم امروزه ایران کرد. لذا این تحقیق با هدف کلی بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در دانشگاه تهران انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که بیشتر دانشجویان مورد بررسی از علاقه‌مندی بالایی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر ندارد. نتایج تحقیق نشان داد که مهم ترین متغیرهای موثر بر علاقه‌مندی آنان «مرتبط نمودن محتوای درسی با نیاز جامعه» و «پشتیبانی نهاده های سیاسی و قانون گذاری کشور از دانش‌آموخته گان کشاورزی»

است. علاوه بر این نتایج تحلیل عاملی عامل‌های موثر بر علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر را در سه عامل ۱- راهکارهای پشتیبانی ۲- راهکارهای آموزشی ۳- راهکارهای تشویقی و ترغیبی طبقه بندی کرد. نتایج این بخش با نتایج حجازی و امیدی نجف‌آبادی (۱۳۸۵) همخوانی دارد. علاوه بر این نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که بین میزان علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بر پایه متغیرهای سن، سال ورودی، تحصیلات پدر و سطح تحصیلات مادر روابط معنی‌داری از نظر آماری وجود ندارد که نتایج این بخش با بررسی‌ها میردامادی و همکاران (۱۳۸۷ و ۱۳۸۹) همخوانی ندارد. در حالی که بین میزان علاقه‌مندی آنان بر پایه متغیر درآمد و راهکارهای بهبود علاقه رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح یک درصد وجود دارد. نتایج مقایسه میانگین‌ها نشان داد که اختلاف معنی‌داری بین علاقه‌مندی دانشجویان مورد بررسی نسبت به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر بر پایه متغیرهای محل تولد، جنسیت و تقاضای وام دریافتی اختلاف معنی‌داری وجود ندارد. با توجه به نتایج تحقیق می‌توان پیشنهاد کرد که:

۱- با توجه به از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی مهم‌ترین عامل تاثیرگذار بر علاقه آنان مرتبط نمودن محتوای درسی با نیاز جامعه می‌باشد بنابراین می‌بایستی بازنگری پایه‌ی در محتوای درس‌های ارائه شده صورت گیرد تا برنامه‌های درسی با نیازهای جامعه مرتبط شود.

۲- با توجه به اینکه از عامل‌های موثر بر علاقه‌مندی آنان راهکار پشتیبانی می‌باشد لذا ضرورت دارد که پشتیبانی نهادهای سیاسی و قانون‌گذاری کشور و ارائه تسهیلات لازم برای دانشجویان در نظر گرفته شود.

منابع:

۱. ارفعی. کتایون، امیرعلی‌اکبری. صدیقه و علوی‌مجد. حمید (۱۳۸۷). علاقه‌مندی به تحصیل در رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران. مجله دانش و تندرستی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شاهرود. دوره ۳، شماره ۱، ص ۲۹.

۲. ترکمندی.حمیدرضا (نامعلوم). روش‌های ایجاد انگیزه و ترغیب دانش‌آموزان به تحصیل. www.zibaweb.com
۳. مهدویان.علی‌رضا و کرمی‌نوری.رضا (۱۳۸۵). اثرات توجه، سطوح پردازش و علاقه به موضوع درس بر حافظه آشکار و نهان دانشجویان. تازه‌های علوم شناختی، سال ۸، شماره ۴، صص ۲۲-۳۲.
۴. زمانی.بی‌بی‌عشرت، عابدی.احمد، سلیمانی.نسیم و امینی.نرجس (۱۳۸۹). بررسی مراحل علاقه‌مندی دبیران مدارس متوسطه شهر اصفهان به فناوری اطلاعات و ارتباطات بر پایه مدل پذیرش مبتنی بر علاقه هال و هارد. مجله مطالعات آموزش و یادگیری (مجله علوم اجتماعی و انسانی سابق)، دوره دوم، شماره دوم، پیاپی ۵۹/۲.
۵. مدیر (۱۳۸۷). بررسی موفق با تمرکز (علاقه). www.leitnerbox.ir. شبکه آموزش.
۶. قاسمی تودشکچوئی.غلامرضا، رحمانی.مقداد و نیک فرجام.مسعود (۱۳۹۰). نگرش دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد نسبت به روان پزشکی و تمایل آن‌ها برای ادامه تحصیل در این رشته. مجله دانشکده پزشکی اصفهان، شماره ۱۶۵، ص ۳.
۷. اسمعیلی.سمیه و میردامادی.مهدی (۱۳۸۹). بررسی تاثیر میزان تجربه و علاقه مشارکت‌کنندگان در کلینیک‌های گل و گیاه بر دانش، مهارت و بینش آنان نسبت به محیط زیست سالم. مجله پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، سال سوم، شماره ۴.
۸. اسکندری.فرزاد و صالحی.مهدی (۱۳۸۷). تاثیر انگیزه و علاقه بر رابطه سبک‌های تدریس- یادگیری و عملکرد درسی (مورد: دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه کردستان). علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۴، شماره ۲.